

ASPECTE DE DREPT COMPARAT REFERITOARE LA ACORDUL DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI ÎN PROCESUL PENAL

*Asist. univ. dr., av. Ioana PĂCURARIU
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Facultatea de Drept
Baroul Sibiu*

Abstract

The present article aims to examine the status of the admission of guilt agreement in the Roman-German legal system, such as in the countries of France, Italy and Germany, as well as in the Anglo-Saxon legal system, such as in the United Kingdom.

At the same time, the article sets out the situation of the admission of guilt in the criminal justice of the United States of America, which has a special feature when it comes to negotiated justice.

Keywords: *admission of guilt agreement, prosecutor, defendant, court, reduction of punishment.*

1. Aspecte introductive

În cadrul dreptului european, *lato sensu*, putem distinge între două mari sisteme de drept, anume sistemul de drept romano-germanic și sistemul de drept anglo-saxon, principala diferență între acestea constând în felul de abordare a modului de aflare a adevărului judiciar. Astfel, dacă în cadrul sistemului de drept romano-germanic abordarea este, în principiu, de tip inchișitorial, în sistemul anglo-saxon aceasta este de tip adversarial. Diferența rezidă în faptul că în sistemul inchișitorial, adevărul judiciar trebuie să fie identic cu adevărul obiectiv, real, adică instanțele nu pot reține altceva decât ceea ce s-a petrecut în realitate, în timp ce sistemul adversarial propune un adevăr judiciar reconstituit, rezultat în urma administrării probelor, adevăr ce poate diferi de adevărul obiectiv¹.

---

¹ M. M. Bârsan, M. M. Cardîș, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, Ed. Hamangiu, 2015, p. 107.

Instituția acordului de recunoaștere a vinovăției aparține, prin natura sa juridică, sistemului judiciar de tip adversarial².

Cu toate acestea, în ultimii ani, tot mai multe state aparținând sistemului de drept inchizitorial au introdus în legislația proprie proceduri asemănătoare celei a acordului de recunoaștere a vinovăției. Codul de procedură penală român a preluat elemente din sistemul de drept penal francez și german și le-a adaptat la specificul sistemului judiciar românesc, încadrându-se în curentul legislativ inchizitorial³.

O analiză succintă a prevederilor legale ale altor state cu privire la procedura acordului de recunoaștere a vinovăției este necesară și utilă, dat fiind și faptul că tendința actuală în ceea ce privește legislația majorității statelor este aceea de unificare, iar procesul de uniformizare poate fi observat doar în condițiile cunoașterii fiecărei prevederi în parte, pentru a putea aprecia gradul în care aceasta a fost modificată ori modalitatea acesteia de implementare sau receptare la nivelul sistemului juridic în care aceasta poate fi regăsită⁴.

2. Caracteristicile acordului de recunoaștere a vinovăției în Franța

Franța a consacrat legal instituția acordului de recunoaștere a vinovăției - *comparation sur reconnaissance préalable de culpabilité* la data de 09 martie 2004. Sediul materiei acesteia fiind art. 495-7 - 495-16 C. proc. pen. francez.

Conform art. 495-7 alin. (1) C. proc. pen. francez, „procurorul poate recurge, din oficiu sau la cererea celui interesat ori a avocatului acestuia, la procedura încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției, în conformitate cu dispozițiile prezentei secțiuni, cu privire la orice persoană convocată ori adusă în fața lui în conformitate cu dispozițiile art. 393 ale prezentului cod, dacă persoana în cauză își recunoaște vinovăția, cu privire la toate delictele, cu excepția celor menționate de art. 419-16, a acelorora prin care se aduce atingere în mod voluntar sau involuntar integrității corporale a persoanei ori a celor de agresiune sexuală prevăzute de articolele 222-9 - 222-31-2 din Codul penal, câtă vreme pedeapsa prevăzută de lege pentru acestea nu depășește pedeapsa închisorii de 5 ani”. Sub incidența acestor dispoziții legislative intră și pedeapsa amenzii, indiferent de quantumul acesteia. Câmpul de aplicare a procedurii este unul delimitat pe baza criteriilor obiective expres prevăzute, procurorul neavând un drept de apreciere în acest sens.

Obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției este delimitat prin prevederile art. 495-8 C. proc. pen. francez, potrivit căruia „procurorul poate să propună

² *Ibidem*.

³ M. Drilea-Marga, *Urmărirea penală în noul Cod de procedură penală*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 141.

⁴ M. M. Bârsan, M. M. Cardîș, *op. cit.*, p. 108.

persoanei să execute una sau mai multe pedepse principale sau complementare; natura și cuantumul acestora vor fi determinate conform art. 130-1 și 132-1 din Codul penal (criteriile generale de individualizare a pedepsei)".

Procesul penal din Franța recunoaște încheierea unei convenții între părți, partea acuzării și partea apărării.

Odată ce inculpatul a decis să uzeze de această procedură specială, procurorul poate să propună o pedeapsă redusă, caz în care, dacă inculpatul o acceptă, dosarul va fi trimis instanței de judecată cu propunerea ca aceasta să pronunțe pedeapsa respectivă.

Potrivit art. 495-15 alin. (1) C. proc. pen. francez, „acuzatul care a fost destinatul unei citări directe ori a unei convocări în justiție, fiind reținute în sarcina sa una sau mai multe din infracțiunile prevăzute de art. 495-7, poate, în nume propriu sau prin avocatul său, să precizeze prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire adresată procurorului că recunoaște faptele care sunt reținute în persoana sa și că solicită aplicarea procedurii prevăzute de prezenta secțiune". Iar alineatul 3 al art. 495-15 C. proc. pen. francez, prevede că în această situație, procurorul va putea dispune procedarea la aplicarea prezentei secțiuni sau poate să nu fie de acord cu această propunere, în acest din urmă caz nefiind obligat să anunțe în acest sens acuzatul sau avocatul acestuia.

Conform art. 495-15 alin. (4) C. proc. pen. francez, „declarațiile prin care persoana recunoaște săvârșirea faptei care îi este imputată se consemnează, iar propunerea cu privire la pedeapsă este făcută de către procuror în prezența avocatului celui interesat, ales de acesta din urmă sau desemnat de președintele baroului, cel interesat fiind informat cu privire la faptul că va suporta onorariul acestuia, cu excepția situației în care îndeplinește condițiile pentru a beneficia de asistență judiciară. Persoana nu poate renunța la dreptul său de a fi asistată de un avocat. Avocatul poate consulta dosarul la fața locului".

Rezultă că asistența juridică este obligatorie, indiferent de fapta săvârșită, rolul avocatului fiind acela de a facilita confruntarea, a ajuta la expunerea precisă a punctului de vedere a fiecăreia dintre părți⁵.

Potrivit art. 495-15 alin. (5) C. proc. pen. francez, „persoana poate să se consulte în mod liber cu avocatul său, în lipsa procurorului, înainte de a aduce la cunoștință decizia pe care a luat-o. Persoana este informată în prealabil de către procuror că poate solicita acordarea unui termen de 10 zile în interiorul căruia poate decide dacă acceptă sau dacă refuză propunerea ce i-a fost făcută".

Dacă persoana căreia i se impută faptele decide să accepte (în prezența avocatului său) pedeapsa propusă de procuror, ea este dusă imediat în fața președintelui instanței ori a judecătorului delegat de acesta, instanță sesizată de procuror cu o cerere de omologare a acordului. În cazul în care persoana nu este reținută ori arestată preventiv, aceasta poate fi convocată de președintele instanței

⁵ F. Tulkens, *La justice negociée*, Document de travail nr. 37/1995, p. 14, www.oclouvain.be.

sesizate ori de judecătorul delegat de acesta într-un termen de cel mult o lună, în conformitate cu prevederile art. 495-9 alin.(1) C. proc. pen. francez. Persoana care a încheiat un astfel de acord va fi ascultată de judecător; plecând de la prevederile art. 495-9 alin. (2) C. proc. pen. francez: „după ce a verificat realitatea faptelor reținute de către procuror și încadrarea juridică a acestora, judecătorul poate decide omologarea pedepsei propuse de procuror. Aceasta hotărăște în aceeași zi prin ordonanță motivată. Procedura prevăzută în prezentul alineat se desfășoară în ședință publică; prezența procurorului nu este obligatorie”. Deși în Franța procurorul este cel care are cel mai des inițiativa încheierii acordului⁶, în fața instanței acesta nu va mai fi ascultat, fiind considerat că, prin propunerea pedepsei, acuzarea și-a spus cuvântul⁷.

Instanța de judecată are rol decisiv în aplicarea pedepsei penale.

Poate exista și situația în care persoana refuză să accepte înțelegerea propusă de procuror ori instanța refuză să omologheze acordul părților; în acest caz, procurorul, dacă nu au apărut alte informații cu privire la persoana în cauză, sesizează tribunalul corecțional sau judecătorul de instrucție, pentru ca procesul penal să continue în procedura obișnuită, potrivit dispozițiilor art. 495 alin. (2) C. proc. pen. francez.

Considerată o procedură prealabilă, acordul de recunoaștere a vinovăției respectă drepturile procesuale ale părților pe tot parcursul procesului penal. Din acest punct de vedere, procedura specială creează garanții procesuale pentru inculpat, deoarece acordul acestuia cu partea acuzării nu poate fi dat decât în prezența apărătorului său.

Totodată, garanțiile procesuale se referă și la faptul că pedepsele pronunțate de instanța de judecată sunt reduse substanțial, spre deosebire de cele ce ar putea fi pronunțate, dacă inculpatul alegea ca procesul său să fie soluționat în baza procedurii de drept comun.

Legea procesual penală din Franța reglementează parcurgerea a trei faze în ceea ce privește acordul de recunoaștere a vinovăției⁸.

În prima fază, procedura specială debutează cu declarația inculpatului de recunoaștere a vinovăției față de infracțiunea pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală. Această declarație este dată în fața procurorului, în faza de urmărire penală. Prezența apărătorului inculpatului este obligatorie. Astfel, momentul, la care se poate recurge la recunoașterea vinovăției, îl reprezintă faza de urmărire penală a procesului penal, mai exact, după punerea în mișcare a acțiunii penale.

---

⁶ J. Pradel, *Le plaider coupable, confrontation des droits americain, italien et francais*, *Revue internationale de droit compare*, nr. 2/2005, p. 480, disponibil pe http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/ridic_0035-3337_2005_num_57_2_19357.

⁷ M. M. Bârsan, M. M. Cardîș, *op. cit.*, p. 116.

⁸ D. Magherescu, *Recunoașterea vinovăției și aplicarea pedepsei*, Ed. Hamangiu, București, 2019, pp. 120-121.

În a doua fază, procedura specială continuă cu propunerea procurorului referitoare la pedeapsa aplicabilă, ce urmează să fie pronunțată de instanța de judecată, în cazul în care aceasta din urmă va admite procedura simplificată a recunoașterii vinovăției. Procurorul are prerogative majore în stabilirea pedepsei, care se va aplica urmare a încheierii acordului cu inculpatul.

Ultima fază a procedurii speciale constă în exprimarea acordului de voință al inculpatului vizavi de acceptarea propunerii, venită din partea procurorului, privind pedeapsa penală aplicabilă. Inculpatul are dreptul să solicite un termen pentru a-și exprima opțiunea față de propunerea procurorului.

Inculpatul are dreptul de a refuza propunerea formulată de procuror. În acest caz, procedura specială încetează, cauza penală urmând să fie judecată potrivit dispozițiilor procedurii de drept comun. În acest sens, procedura specială în dreptul francez este fondată în jurul ideii de reversibilitate a manifestării de voință, care permite inculpatului să revoce, în mod unilateral, încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției cu procurorul. Din acest punct de vedere, se observă cât de permisivă este această procedură în dreptul francez, prin posibilitatea pe care o acordă inculpatului⁹.

Conform art. 495-13 C. proc. pen. francez, „persoana vătămată este invitată în instanță odată cu autorul faptei, pentru a se constitui parte civilă și pentru a cere repararea prejudiciului pe care l-a suferit”. Iar indiferent de soluția pronunțată de instanță cu privire la acord, persoana vătămată este titulară a dreptului de a face apel, potrivit ultimei teze a articolului citat. Odată începută acțiunea civilă, aceasta va continua, chiar în caz de respingere a acordului¹⁰.

Instanța investită cu soluționarea acordului se va pronunța asupra acestuia printr-o hotărâre, susceptibilă de a fi atacată cu apel de către condamnat ori de către victimă. Ministerul Public poate face apel cu titlu incident, în aceleași condiții, potrivit art. 495-11 alin. (3) ultima teză C. proc. pen. francez.

3. Caracteristicile acordului de recunoaștere a vinovăției în Italia

Codul de procedură penală italian a fost primul din sistemul romano-germanic în care a fost introdusă procedura potrivit căreia procurorul și inculpatul pot ajunge la o înțelegere cu privire la pedeapsă¹¹.

În prezent, legislația procesual penală din Italia reglementează procedura specială a acordului privind recunoașterea vinovăției prin două instituții procesuale penale diferite. Ambele însă realizează conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției, încheiat de inculpat cu procurorul.

⁹ D. Magherescu, *op. cit.*, p. 121.

¹⁰ C. Saas, *De la composition penale au plaider-coupable: le pouvoir de sanction du procureur*, *Revue de science criminelle et de droit compare*, octombrie-decembrie, nr. 4, p. 841, disponibil pe www.mpicc.de.

¹¹ M. M. Bârsan, M. M. Cardiş, *op. cit.*, p. 117.

Prima formă a procedurii simplificate din Italia este denumită „*il patteggiamento*”. A doua formă poartă denumirea de „*giudizio abbreviato*”.

Trăsătura comună a ambelor proceduri este dată de faptul că acestea au la bază principiul consimțământului părților și derogarea de la normele procesual penale de drept comun referitoare la soluționarea conflictului de drept penal, ce a fost adus în fața organelor judiciare¹².

Procedura specială *patteggiamento* este reglementată de articolele 444-448 din C. proc. pen. italian și presupune desfășurarea procesului penal în baza probelor de la dosarul cauzei. Parcurgerea acestei proceduri are menirea de a evita efectuarea actelor de urmărire penală, pe care le presupune procedura de drept comun în materie penală. În acest caz, inculpatul este de acord să renunțe la prezumția de nevinovăție în schimbul reducerii pedepsei ce urmează să fie aplicată.

Potrivit art. 444 alin. (1) C. proc. pen. italian, „acuzatul și procurorul pot solicita instanței aplicarea unei sancțiuni alternative, fie a unei amenzi, reduse cu o treime, fie a unei pedepse cu închisoarea, ținând cont de circumstanțe și redusă cu o treime, cu condiția ca aceasta din urmă să nu depășească 5 ani sau să fie prevăzută alternativ cu pedeapsa amenzii”. Se poate observa că atât procurorul, cât și acuzatul pot avea inițiativa unei înțelegeri bazate pe recunoașterea vinovăției, acuzatul beneficiind în toate cazurile de reducerea pedepsei cu o treime, indiferent de felul acesteia.

Această procedură se poate aplica doar în cazul infracțiunilor pentru care legea penală prevede o pedeapsă cu închisoarea de maximum 5 ani, deci pentru acele infracțiuni cu un grad scăzut de pericol social.

Inculpatului îi este permis să admită recunoașterea vinovăției, chiar dacă procesul penal este într-o fază destul de avansată, organele judiciare adunând mai multe probe de învinuire la dosar.

Parcurgerea procedurii simplificate are la bază acordul de recunoaștere a vinovăției, care nu se referă exclusiv la decizia de urmărire penală, aceasta realizând în principal, forma procesului penal cu influențe în ceea ce privește întinderea pedepsei ce urmează să fie aplicată.

În cadrul procedurii speciale *patteggiamento*, de regulă, inculpatul renunță la dreptul procesual al contestării acuzației, ce i-a fost adusă de organul judiciar. Renunțarea creează posibilitatea obținerii, de către acesta, a unei pedepse reduse.

Conform art. 444 alin. (3) C. proc. pen. italian, „partea, formulând cererea de încheiere a unui acord poate solicita suspendarea condiționată a pedepsei. În acest caz, dacă instanța de judecată apreciază că aceasta nu este întemeiată, va respinge cererea”. Prin urmare, pedeapsa în cazul acestei proceduri va putea fi atât cea cu închisoarea, cât și pedeapsa amenzii, acestea putând fi dispuse atât cu executare, cât și cu suspendare.

¹² D. Magherescu, *op. cit.*, p. 122.

Iar potrivit art. 444 alin. (4) C. proc. pen. italian, pentru „asocierile de tip mafiot, sechestrarea de persoane în scopul extorcării, trafic și asociere în vederea traficului de substanțe stupefiante și psihotrope, contrabandă cu activități teroriste”, indiferent de forma acestora, încheierea unei astfel de înțelegeri nu este posibilă, datorită gradului mare de pericolozitate a amintitelor infracțiuni.

Articolul 444 alin. (2) teza 1 C. proc. pen. italian dispune că: „în situația în care există consimțământul părții care nu a formulat o cerere și nu trebuie pronunțată o decizie de achitare în conformitate cu prevederile art. 129, dacă se constată ca fiind corectă încadrarea juridică a faptei, precum și a circumstanțelor descrise de către participanți și pedeapsa propusă, judecătorul poate, pe baza actelor de la dosar, să pronunțe o hotărâre prin care să aprobe cererea participanților”.

Judecătorul poate practic să soluționeze cauza dedusă judecății printr-o procedură derogatorie, dacă are acordul părților, se poate observa faptul că instanța nu se limitează la a avea o funcție de „notar” prin transpunerea directă a negocierii în hotărâre, ci aceasta evaluează și legitimitatea și valabilitatea înțelegerii pe baza documentelor existente la dosarul cauzei, dar și a celor aduse de către apărare¹³.

Conform art. 444 alin. (2) teza II C. proc. pen. italian, „dacă există constituire de parte civilă, judecătorul lasă nesoluționată această cerere; în toate cazurile inculpatul este însă condamnat la plata cheltuielilor de judecată efectuate de partea civilă, cu excepția cazurilor în care există motive întemeiate pentru compensarea parțială sau totală a acestora”.

Dispozițiile art. 445 alin. (1) C. proc. pen. italian specifică faptul că: „în cazul pronunțării unei hotărâri în conformitate cu art. 444 alin. (2) C. proc. pen. italian când pedeapsa aplicată nu depășește 2 ani de închisoare sau a fost dispusă aplicarea pedepsei cu amenda, acuzatul nu va fi condamnat și la plata cheltuielilor de judecată și nu i se vor aplica pedepse accesorii sau măsuri de siguranță, cu excepția confiscării, dispuse în temeiul art. 240 C. pen. italian”.

În ceea ce privește pedeapsa cu privire la care procurorul și acuzatul pot ajunge la o înțelegere, procurorul nu dispune de o putere discreționară cu privire la aceasta, el neputând să negocieze cu inculpatul cu privire la infracțiune, ci doar în legătură cu cuantumul și forma de executare a pedepsei; de altfel în virtutea atribuțiilor de control oferite instanței în baza art. 444 alin. (2) C. proc. pen. italian, aceasta este obligată să verifice corecta încadrare juridică a faptei¹⁴.

Conform art. 445 alin. (2) C. proc. pen. italian, „infracțiunea se stinge în termen de 5 ani, dacă s-a dispus o pedeapsă cu închisoarea care nu depășește 2 ani,

---

¹³ F. Callari, *Patteggiamento e canone decisorio dell' „oltre ogni ragionevole dubbio”: i termini de un binomio „impossibile”, Diritto Penale Contemporaneo*, Milano, 2010, p. 1, disponibil pe www.penalecontemporaneo.it.

¹⁴ G. Cecanese, *Ancora dubbi irrisolti in tema di applicazione della penna su richiesta della parti*, *Archivio Penale* nr. 1/2015, p. 4, disponibil pe www.archiviopenale.it.

indiferent dacă s-a dispus cumulativ sau nu cu pedeapsa amenzii și dacă hotărârea se referă la un delict sau de doi ani în cazul în care hotărârea se referă la o contravenție, iar acuzatul nu a comis un delict sau o contravenție de același tip". Această dispoziție face directă referire la reabilitarea de drept în anumite condiții a celui care a fost supus unei sancțiuni penale. Sintagma „infracțiunea se stinge” nu se referă la stingerea unei fapte comise, lucru de altfel imposibil, ci la stingerea efectelor rezultate din producerea acesteia, și, pe cale de consecință, împlinirea termenului de reabilitare¹⁵.

Procurorul ori acuzatul pot formula cererea prevăzută de art. 444 C. proc. pen. italian atâta timp cât nu au fost formulate concluzii.

Dacă cererea provine de la acuzat, acesta trebuie să își asume personal responsabilitatea pentru săvârșirea faptei prevăzute de legea penală. Cu toate acestea, acuzatul nu este obligat prin lege să facă personal această cerere; prin raportare la prevederile art. 446 alin. (3) C. proc. pen. italian, „voința acuzatului poate fi exprimată personal sau prin reprezentant, ce are un mandat special în acest sens, în forma unui înscris autentic”. Iar potrivit art. 446 alin. (5) C. proc. pen. italian, „instanța de judecată în cazul în care consideră necesară verificarea caracterului voluntar al cererii ori a existenței consimțământului acuzatului, dispune ascultarea acestuia”. Prin această prevedere s-a urmărit darea unei valori relevante declarației acuzatului și limitarea, în cadrul acestei proceduri, a puterilor recunoscute organului de judecată¹⁶.

Procurorul și acuzatul vor putea iniția acordul în fața instanței, atât oral, cât și în scris. Conform alin. (4) al art. 446 C. proc. pen. italian, „acordul va putea fi exprimat în termenul prevăzut la alin. 1, chiar dacă anterior fusese refuzată soluționarea procesului pe această cale”.

Articolul 446 alin. (6) C. proc. pen. italian îi conferă procurorului posibilitatea să se opună încheierii respectivei înțelegeri cu obligația de a enunța expres motivele.

Conform art. 447 alin. (1) C. proc. pen. Italian, „dacă în cursul cercetării preliminare judecătorului îi este prezentată o cerere de încheiere a unui acord care este comună părților ori o solicitare a unei părți ce poartă acordul scris al celeilalte, se va pronunța în ședință asupra acesteia, iar, dacă este necesar, va dispune informarea părții care nu are cunoștință de aceasta. Dosarul procurorului se va depune la instanță cu cel puțin 3 zile înainte de ședința de judecată”. În situația în care cererea provine de la o singură parte, instanța acordă termen celeilalte părți spre a-și exprima acordul. Teza finală a art. 447 C. proc. pen. italian dispune că: „înainte de expirarea termenului nu este permisă revocarea sau modificarea cererii. Dacă părțile vor ajunge la consens se va proceda potrivit prevederilor alin. (1)”. După

¹⁵ M. M. Bârsan, M. M. Cardiş, *op. cit.*, p. 120.

¹⁶ G. Cecanese, *op. cit.*, p. 11.

expirarea termenului, în fața instanței, părțile vor putea modifica condițiile în care înțeleg să ajungă la un consens cu privire la pedeapsă.

Hotărârea astfel pronunțată este definitivă. Dar potrivit art. 448 alin. (2) teza II C. proc. pen. italian, „în cazul în care procurorul nu este de acord cu privire la soluția dispusă, acesta poate face apel”. Acest drept este acordat procurorului, în virtutea faptului că judecătorul, în virtutea rolului său activ, poate modifica pedeapsa cu privire la care exista înțelegerea *ab initio*¹⁷.

„*Giudizio abbreviato*” este a doua procedură de simplificare a procesului penal italian și poate să intervină în cauzele penale având ca obiect orice categorie de infracțiuni și indiferent de quantumul pedepsei aplicabile, cu o singură excepție, respectiv infracțiunile pentru care legea penală prevede pedeapsa detențiunii pe viață.

Această procedură prezintă avantajul de a-l favoriza pe inculpat cu privire la faptul că hotărârea ce urmează să se pronunțe în cauza penală presupune reducerea pedepsei cu o treime.

Procedura are avantajul de a se substitui procedurii de drept comun. Aceasta se declanșează exclusiv la inițiativa inculpatului.

Ceea ce deosebește această procedură de *patteggiamento* este faptul că inculpatul solicită simplificarea procesului penal, fără impunerea unei condiții în acest sens.

Trăsătura comună celor două categorii de proceduri speciale constă în faptul că inculpatul renunță la dreptul de a formula apel în cauza respectivă, dar acesta poate să declanșeze calea de atac a recursului în casație.

Giudizio abbreviato prezintă un mare avantaj pentru inculpat, deoarece, în felul acesta, organul judiciar nu va aprofunda cercetarea penală a probelor strânse de organul de urmărire penală și nu va dispune administrarea lor în faza de judecată a procesului penal, care ar putea produce unele consecințe în sensul formulării unor învinuiri care să-i agraveze situația în cursul procesului penal¹⁸.

4. Caracteristicile acordului de recunoaștere a vinovăției în Germania

Potrivit art. 257c alin. 1 C. proc. pen. german, „în anumite cazuri și după informarea cu privire la desfășurarea procedurii, instanța poate ajunge la o înțelegere cu participanții la proces în ceea ce privește rezultatul acestuia. Dispozițiile art. 244 alin. (2) se aplică în mod corespunzător”. Potrivit acestor prevederi, se poate constata că instanța este direct implicată în încheierea unei înțelegeri ce are la bază recunoașterea vinovăției. Prin sintagma „participanți la procesul penal” sunt avuți în vedere inculpatul și procurorul. Mai mult decât atât, dat fiind faptul că

¹⁷ M. M. Bârsan, M. M. Cardiş, *op. cit.*, p. 121.

¹⁸ D. Magherescu, *op. cit.*, pp. 122-126.

prevederile art. 244 alin. (2) C. proc. pen. german cu privire la administrarea probelor sunt aplicabile, în procesul de tip inchizitorial, în ciuda înțelegerii intervenite între participanți, instanța va trebui să caute ea singură adevărul, nefiind legată de înțelegerile intervenite între aceștia¹⁹.

Plecând de la această dispoziție ce consacră un rol activ instanței în ceea ce privește procesul în situația recunoașterii vinovăției, se poate constata și faptul că situațiile în care poate fi încheiată o asemenea înțelegere nu sunt expres determinate ori delimitate de lege.

Conform art. 257c alin. (2) C. proc. pen. german, „obiectul prezentului acord poate fi constituit doar de consecințele legale ce alcătuiesc verdictul și sunt conținute de hotărârea prin care acesta a fost dat, de măsuri luate în cursul procesului penal ori de unele acțiuni ale inculpatului. O parte obligatorie a înțelegerii o constituie mărturisirea. Verdictul ca și măsurile preventive ori de siguranță dispuse nu poate constitui un obiect al acordului”. Se poate constata că obiectul acordului privește felul, cuantumul și forma de executare a pedepsei, măsurile dispuse față de inculpat și conduita procesuală a acestuia. O parte nelipsită este constituită de mărturisirea acestuia cu privire la fapta ori faptele ce i se impută. Ultima teză a prevederii legale citate stabilește faptul că verdictul *stricto sensu*, considerat ca hotărâre prin care se stabilește vinovăția celui în cauză, nu poate forma obiect al acestei înțelegeri, deoarece procesul nu stabilește motivele de vinovăție, neputându-se ajunge la un verdict asupra acesteia²⁰.

Potrivit art. 257c alin. (3) C. proc. pen. german, „instanța va indica părților ce conținut va avea înțelegerea. Ținând seama de circumstanțele cauzei, dar și de criteriile generale privind individualizarea pedepsei, instanța stabilește o limită superioară și o limită inferioară a acesteia. Participanții la proces au dreptul să ia cuvântul. Acordul se încheie atunci când inculpatul și procurorul vor fi ajuns la o înțelegere cu privire la propunerea instanței și în limitele dispuse de aceasta”. Dreptul de a iniția judecarea unei cauze pe baza recunoașterii vinovăției este lăsat instanței de judecată. Aceasta va fi cea care va stabili limitele în care procurorul și inculpatul vor trebui să se înțeleagă.

Prevederile indicate subliniază faptul că verdictul final al instanței nu poate constitui obiect al acordului, deoarece aceasta poate enunța doar limita inferioară, respectiv limita superioară, și nu o pedeapsă determinată²¹.

Cu toate acestea, dreptul instanței de a iniția procedura bazată pe recunoașterea vinovăției nu este unul exclusiv; prin Decizia Curții Constituționale Federale a Germaniei din 26 august 2014, s-a statuat că „la baza hotărârii unei

---

¹⁹ N. Tsujimoto, *Eine inhaltliche Analyse der Verständigung in deutschen Strafprozess aus der Perspektive eines Ausenstehenden*, *Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik* nr. 12/2012, p. 612, disponibil pe www.zis-online.

²⁰ T. Laliashvili, *Negocierea pedepsei în procesul penal german*, în *Revista Forumul judecătorilor* nr. 3/2007, p. 91, disponibil pe www.forumuljudecatorilor.ro.

²¹ N. Tsujimoto, *op. cit.*, p. 612.

instanțe poate sta un acord al participanților la proces, acord inițiat de apărătorul inculpatului”²².

În legătură cu dreptul procurorului și al inculpatului de a lua cuvântul, dată fiind redactarea sumară a dispoziției legale, nu se poate afirma că asigurarea acestui tip de contradictorialitate are caracter absolut, participanții neputând susține practic altceva decât chestiunile cu privire la care au ajuns la o înțelegere²³. Totuși, în cazul în care se ajunge la o înțelegere, inculpatul este liber să își modifice mărturisirea ori să își revoce recunoașterea anterior făcută, căci aceasta trebuie data de inculpat fără ca el să fi fost anterior constrâns²⁴.

Cu privire la necesitatea existenței acordului procurorului pentru valabila finalizare a înțelegerii s-a pus problema constituționalității acestor prevederi, căci, prin raportare la modul de reglementare a procedurii, decizia instanței pare a fi dependentă de acceptul procurorului cu privire la încheierea acordului; cu toate acestea, se poate constata și faptul că instanța nu poate fi oprită a judeca o cauză în baza recunoașterii făcute de inculpat, chiar dacă procurorul s-ar opune, căci atitudinea inculpatului va putea fi avută în vedere pe toată durata procesului²⁵.

În același sens dispun și prevederile art. 257c alin. (4) C. proc. pen. german, conform cărora „instanța nu este ținută de acordul la care au ajuns părțile în situația în care au fost trecute cu vederea, în fapt sau în drept, anumite circumstanțe sau dispoziții legale sau au fost descoperite fapte ce nu erau cunoscute în momentul inițierii procedurii, și, ca urmare a acestora, instanța constată că limitele stabilite nu mai corespund faptei ori vinovăției inculpatului. Această prevedere este aplicabilă și atunci când conduita procesuală a inculpatului nu este cea care a fost prevăzută de instanță la inițierea prezentei proceduri. Recunoașterea inculpatului nu va putea fi folosită în acest caz împotriva sa”. Prin urmare, pentru ca posibilitatea încheierii acordului să fie reală, toate condițiile *de facto* trebuie să corespundă celor avute în vedere de instanță. Totodată, în situația în care acestea nu vor fi reținute, inculpatul se va bucura în continuare de prezumția de nevinovăție de care beneficiază.

Cu privire la respectarea tuturor drepturilor inculpatului, art. 257c alin. (5) C. proc. pen. german statuează că „inculpatul va fi informat cu privire la toate aspectele prevăzute în alin. (4)”. În acest fel, el nu se va putea prevala de necunoașterea dispozițiilor ce sunt aplicabile în procedură; obligația de informare revine instanței de judecată.

Acordul de recunoaștere a vinovăției va putea fi încheiat și de către inculpatul neasistat de un avocat, deoarece prevederile actuale nu diferențiază între

---

²² Beschluss der Bundesverfassungsgerecht vom 26. August 2014- 2 BvR 2048-/13, www.rechtsluppe.de.

²³ M. M. Bârsan, M. M. Cardis, *op. cit.*, p. 111.

²⁴ J. Hauer, *Geständnis und Absprache*, Dunker und Humboldt Verlag, Berlin, 2007, p. 226.

²⁵ O. Schwarz, T. Kleinknecht, K. Meyer, L. Meyer-Gosner, B. Schmitt, *Strafprozessordnung*, C.H. Beck Verlag, Munchen, 2014, p. 971.

inculpatul asistat și cel neasistat de un avocat. Prin urmare se aplică principiul *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*.

În legătură cu întinderea dreptului suveran de apreciere al instanței în ceea ce privește acordul intervenit între părți, dat fiind faptul că instanța poate stabili anumite limite între care să se poarte negocierile, dar nu pedeapsa finală, aceasta la rândul ei, va fi ținută de propriile limite, putând proceda la modificarea acordului fără a cere acordul procurorului ori al inculpatului, însă fără a depăși ceea ce ea însăși își propusese.

Procedura în fața instanței este identică cu cea de drept comun, desfășurându-se teoretic cu respectarea principiului contradictorialității, însă într-o variantă atenuată, căci dacă între procuror și inculpat a intervenit o înțelegere, nu mai există practic necesitatea administrării altor probe în fața instanței ori a dezbaterilor propriu-zise. După pronunțarea verdictului în cauză, instanțele sunt obligate să aducă la cunoștință inculpatului dreptul acestuia de a ataca hotărârea pronunțată cu apel, chiar dacă pe parcursul negocierii acesta a declarat că nu va ataca hotărârea astfel pronunțată, el nefiind ținut de declarația sa în această privință²⁶.

Având în vedere că multe aspecte par a nu fi reglementate în legislația procesual penală din Germania, cum ar fi conținutul acordului ori forma scrisă a acestuia, asigurarea asistenței judiciare sau controlul legalității acordului, trebuie observat și faptul că instanța este, în acest caz, cea sub a cărei supraveghere se desfășoară întreaga procedură.

5. Caracteristicile acordului de recunoaștere a vinovăției în Marea Britanie

În cadrul procesului penal britanic, lipsește faza de urmărire penală. Nefiind reglementată, procesul penal începe direct în faza de judecată, unde părțile din proces propun probe adunate în prealabil fie direct, fie prin intermediul detectivilor acreditați în acest sens.

În anul 1993, Comisia Regală de Justiție penală (The Royal Commission of Criminal Justice) a încercat să implementeze la nivel legal procedura *plea bargaining*, pentru a institui un model după care aceasta să fie realizată, mai ales că deja în practică exista obiceiul ca „acuzății care au pledat vinovat în fața Curții Coroanei să fie privați de Curtea de apel ca având dreptul la o reducere a pedepsei”, după cum reiese din raportul amintitei Comisii²⁷. În același raport a mai fost precizat faptul că „riscul ca o persoană nevinovată să pledeze vinovat nu poate

²⁶ T. Laliashvili, *op. cit.* p. 91.

²⁷ The Royal Commission on Criminal Justice Report, London, HMSO, 1993, p. 110, pct. 41, disponibil pe www.gov.uk.

fi evitat în totalitate”²⁸. Procedura a fost recunoscută în anul 1994 prin *Criminal Justice Public Order Act*, unde se face referire doar la posibilitatea de reducere a pedepsei în cazul în care acuzatul își recunoaște vinovăția.

Potrivit art. 48 alin. (1) al *Criminal Justice Public Order Act*, „în determinarea pedepsei ce va fi aplicată unui acuzat care a pledat vinovat privitor la învinuirea adusă, înainte sau după ce cauza a fost adusă în fața Curții, instanța va ține cont de: a) stadiul în care se află procedura când acuzatul a indicat intenția sa de a pleda vinovat și b) circumstanțele în care a fost data indicația”. În alin. (2) al respectivului articol este statuat că „dacă instanța de judecată, ca rezultat a luării în considerare a prevederilor alin. (1), pronunță o pedeapsă redusă față de pedeapsa pe care ar fi trebuit să o pronunțe prin raportare la circumstanțele cauzei, va declara în ședință publică acest lucru”.

Procedura acordului de recunoaștere a vinovăției este acea procedură desfășurată în legătură cu aducerea unei acuzații penale prealabile unde acuzatul este de acord să pledeze vinovat pentru a primi o pedeapsă mai ușoară, fără a fi nevoit să treacă prin toată procedura desfășurată în fața instanței pentru a se dovedi că este vinovat²⁹. Prin urmare, nici în prezent nu există un sistem formal al acordului de recunoaștere a vinovăției în instanțele Marii Britanii³⁰, încheierea acestui tip de înțelegere ținând de fiecare instanță în parte.

Există două modalități în care acuzatul pledează vinovat, și anume cea în care pledează vinovat cu privire la o infracțiune (de regulă, mai puțin gravă) decât cea reținută în persoana sa și cea în care instanța îi spune acuzatului ce pedeapsă ar primi dacă ar recunoaște fapta reținută în persoana sa, acesta fiind liber să accepte sau să refuze³¹.

Instanțele britanice se prevalează și de o parte a conținutului hotărârii pronunțate în cauza *Regina versus Turner*, potrivit căreia: „judecătorul nu trebuie să divulge niciodată pedeapsa pe care intenționează să o pronunțe; cu toate acestea, acestuia îi poate fi cerută o indicație cu privire la maximul de pedeapsă pe care îl are în vedere, dacă acuzatul pledează vinovat. Dacă această precizare este făcută de judecător, ea va lega Curtea pe toată durata procesului³²”.

Totodată, hotărârea dispune și cu privire la rolul jucat de avocat în situația în care acuzatul decide să își recunoască vinovăția și să pledeze vinovat, „avocatul trebuie să se considere liber să își facă datoria, în speță, să ofere acuzatului cel mai

---

²⁸ *Ibidem*.

²⁹ D. Alge, *Negotiated Plea Agreements in Cases of Serious and Complex Fraud in England and Wales: a new Conceptualisation of Plea Bargaining?*, *Web Journal of Current Legal Issues*, vol. 19, nr. 1/2013, Surrey, p. 2, disponibil pe <http://webjcli.org/>.

³⁰ M. Raphael, *Plea bargaining and the role of the lawyer*, *European Criminal Bar Association Autumn Conference Bratislava 2008: <<The fair trial principle under pressure: Between growing restrictions on legal aid and the “risk of coercion” to plea bargain ?>>*, p. 3, disponibil pe www.ecba.org.

³¹ M. M. Bârsan, M. M. Cardiş, *op. cit.*, p. 124.

³² Cauza *Regina c Turner*, [1970] 2 QB 321,325, disponibilă pe <http://webjcli.org/>.

bun sfat pe care îl poate da, dacă este necesar, chiar în termeni duri. Această datorie poate include deseori sfatul de a pleda vinovat, căci arătând un element de remuşcare, acuzatul poate determina instanţa să pronunţe o sentinţă mai blândă decât ar fi cazul, într-o situaţie contrară”³³.

Dat fiind faptul că nu a fost instituită o formă obligatorie în care să poată fi făcută recunoaşterea vinovăţiei, acuzatul va putea să pledeze vinovat atât pe calea unei declaraţii scrise, cât şi pe calea unei declaraţii orale. Mai mult decât atât, sfera celor care se pot prevala de efectele recunoaşterii vinovăţiei şi, automat, de încheierea unui acord cu privire la pedeapsa ce urmează a fi aplicată nu este delimitată, aceasta putându-se deci aplica de câte ori instanţa consideră scurtarea procesului ca fiind oportună ori dacă apreciază că, potrivit circumstanţelor cauzei, aceasta ar fi benefică³⁴.

Totodată, acest proces prezintă avantajul de a dispune de unele măsuri procesuale, care au scopul de a facilita intenţia inculpatului de a pleda vinovat în cauza în care a fost formulată o acuzaţie împotriva sa. În acest sens, inculpaţii urmând această procedură, vor primi o pedeapsă redusă, decât ar primi-o dacă ar pleda nevinovat³⁵.

Cu toate acestea, reducerea pedepsei este la latitudinea instanţei de judecată, chiar dacă regulile de bază ale aplicării pedepsei presupun că pedeapsa poate fi redusă cu o treime, dacă inculpatul a recunoscut vinovăţia faptelor imputate în primul stadiu al procedurilor penale. În schimb, dacă recunoaşterea vinovăţiei a intervenit după primul stadiu al procedurilor, reducerea pedepsei va fi de o pătrime, iar scăderea urmează să fie aplicată progresiv, până la o zecime, dacă recunoaşterea a fost făcută în prima zi a procesului penal³⁶.

Procedura permite apărătorului inculpatului să se informeze cu privire la reducerea pedepsei ce urmează a fi aplicată şi pe care instanţa de judecată ar pronunţa-o în cazul în care inculpatul alege să pledeze vinovat.

Instanţa de judecată poate să aibă iniţiativa de a cita ambele părţi din proces, în vederea încheierii unui acord de negociere a pedepsei.

Urmând această procedură, se evită amânarea proceselor în cauzele penale, dat fiind faptul că, de regulă, inculpaţii sunt tentaţi să nu pledeze vinovat la începutul procedurilor judiciare. Acesta este un inconvenient, dat fiind faptul că participanţii la proces sunt citaţi, deşi nu vor avea loc discuţii pe tema vinovăţiei inculpatului³⁷.

În prezent, Ghidul definitiv de reducere a aplicării pedepselor pentru procedura recunoaşterii vinovăţiei, în vigoare de la data de 1 iunie 2017 stabileşte

³³ *Ibidem*.

³⁴ M. M. Bârsan, M. M. Cardiş, *op. cit.*, p. 125.

³⁵ J. Beard, *Reduction in sentence for a guilty plea*, Briefing paper. House of Commons Library, nr. 5974 din 15 noiembrie 2017, p. 3.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ D. Magherescu, *op. cit.*, p. 128.

principiile-cadru pe care instanțele de judecată trebuie să le urmeze în procedura de aplicare a pedepsei față de inculpații care recunosc vinovăția. Acest document-cadru se aplică pentru inculpații cu vârsta mai mare de 18 ani.

Cu privire la inculpații cu vârste mai mici de 18 ani, se aplică regulile stabilite în Ghidul de reducere a pedepselor pentru recunoașterea vinovăției de către inculpații sub 18 ani.

6. Caracteristicile acordului de recunoaștere a vinovăției în Statele Unite ale Americii

În prezent, în Statele Unite ale Americii, prin „aranjamentul negociat”, denumit *plea bargaining*, sunt soluționate aproximativ 90% din procesele penale, direct în faza de urmărire penală a procesului penal. Prin urmare, din numărul total al cauzelor anuale, numai 10% dintre acestea ajung în instanța de judecată, urmând procedura de drept comun³⁸.

În cazul celor 90% dintre cauzele penale, inculpații pledează vinovat și negociază, în aceste împrejurări, sentința ce urmează să se pronunțe, prin intermediul avocaților cu procurorul. În acest context, atributul instanței, înainte de a se pronunța cu privire la pedeapsa redusă, este acela de a verifica dacă voința inculpatului a fost una liber exprimată sau a fost rezultatul viciat al amenințărilor ori al altor acte de violență asupra inculpatului, exercitate în scopul de a-l determina pe acesta să pledeze vinovat.

Procesul penal, soluționat prin procedura specială *plea bargaining*, se finalizează în faza de urmărire penală, fără vreo dezbateră judiciară în instanța de judecată. Singura intervenție a instanței constă în exercitarea funcției de aplicare a pedepsei.

Plea bargaining este o procedură penală, în virtutea căreia persoanele acuzate de săvârșirea unei infracțiuni recunosc vinovăția în schimbul unei reduceri semnificative a pedepsei.

Avantajele de care se bucură inculpatul se referă la schimbarea încadrării juridice a faptei, într-o acuzație mai blândă pentru acesta, precum și la garanția oferită de procesul de negociere judiciară cu privire la faptul că procurorul nu va extinde învinuirile împotriva sa.

Dincolo de multiplele avantaje pe care procedura specială *plea bargaining* le oferă, s-a constatat, că aceasta trebuie privită și din punctul de vedere al problemelor, pe care le ridică în plan judiciar. Din acest considerent, nu trebuie trecut cu vederea, de către autoritățile judiciare, faptul că inculpatul este privat de exercitarea unor drepturi procesuale, cum ar fi, dreptul inculpatului de apărare, care presupune posibilitatea conferită de lege acestuia de a se apăra prin intermediul

³⁸ A. Deyssine, *Justiția în Statele Unite ale Americii*, Ed. Rosetti, București, 2002, p. 108.

unui contra-interogatoriu. De asemenea, inculpatul renunță la dreptul constituțional de a fi judecat de către o instanță de judecată, alături de un juriu, care să constate vinovăția sau nevinovăția sa³⁹.

În cursul acestei proceduri, inculpatul nu renunță definitiv la dreptul la tăcere și la dreptul la neautoincriminare, chiar dacă, în esență, „o pledoarie de vinovat (...) este o declarație autoincriminatorie”⁴⁰.

Sistemul judiciar de *common law*, pe care se fundamentează justiția penală din Statele Unite ale Americii, dă posibilitatea instanțelor de judecată să creeze un precedent judiciar, ceea ce, în fapt, se traduce în puterea instanțelor de a avea un „rol normativ creator: analizând cazuistic conduita organelor cu funcție acuzatorie”⁴¹.

În concluzie, toate formele de recunoaștere a vinovăției expuse în prezentul articol au un numitor comun - atributul inculpatului de a renunța la dreptul său fundamental, acela de a nu mărturisi împotriva sa în schimbul obținerii unor avantaje din partea organului judiciar, constând în reducerea pedepsei aplicabile.

---

³⁹ D. Magherescu, *op. cit.*, p. 131.

⁴⁰ V. Pușcașu, *Prezumția de nevinovăție*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 350.

⁴¹ *Ibidem*, p. 201.